

MARGOT LANDER

(1910-1961) – *kærligst!*

I Den Kongelige Danske Ballets nyere historie har 1ste-solodanserinde Margot Lander Nyholm en meget central placering. I 1930'erne og 40'erne, da Harald Lander genopbyggede den danske ballet, blev det af uvurderlig betydning, at han ved sin side havde en kunstnerinde af Margots format. Hun var periodens betydeligste danserinde med et usædvanligt kunstnerisk vingefang, og den placering, balletten fik i disse årtier, hænger tæt sammen med Margot Landers virke.

På højden af sin karriere var hun en kunstnerinde på internationalt niveau. Krigen hindrede hende i at drage ud i verden, hvilket imidlertid blev af afgørende positiv betydning for den danske ballet.

Desværre fik man aldrig – som rimeligt ville have været – optaget en film med Margot Lander, der sluttede sin karriere i 1950, da hun endnu stod på toppen af sin kunst.

De eneste eksisterende film, der findes, er de privatoptagelser hendes svoger læge Torben Prip optog omkring hendes tre afskedsforestillinger i 1950. Disse over 30 år gamle stumfilm udgør det materiale, der nu foreligger i redigeret form og filmteknisk bearbejdet til musiksynchronisering og indtalt tekst.

At en sådan privatfilm har haft filmmæssige vanskelige optagevilkår, er klart; med skudvinkler fra sidekulisser og enkelte frontale; med håndholdt optrukket kamera, der begrænser sekvenslængderne således at disse film består af ukomplette dansescener og soli i varierede tempi.

Det har derfor været nødvendigt at tilpasse musikken til disse klip, hvilket naturligvis ikke har

kunnet undgå at få indflydelse på musikkens karakter, idet ambitionen har været en *total* synkronisering mellem koreografien og musikken, d.v.s. trin og toner.

De klip, spring, manglende takter og taktslag, vekslende tempi o.l., der er, bliver analoge i den ledsagende musik og har selvfølgelig skabt æstetiske problemer, som er forsøgt løst så skånsomt som muligt.

Da filmen er dokumentarisk, ville alternativet – f.eks. en blot og bar underliggende ledsagemusik – ikke have været nogen god løsning. Det må trods alt være at foretrække at få de rigtige takttoner til de rigtige trinled, selv om det måske muligvis gibber lidt i nogen. Det vi nu overværer, er autentisk.

Et meget engageret team står bagved filmen, som den foreligger nu. Alle har været besjælet af en eneste tanke: at sætte den dejlige kunstnerinde og det vidunderlige menneske, Margot Lander, et værdigt minde. Det skal ikke skjules, at det har været et utroligt stort arbejde, men et kært arbejde, der *aldrig* tillod nedture at få indflydelse på viljen og ønsket om at nå et resultat.

Alle, der har oplevet Margot, som menneske og kunstner, har meget at sige hende tak for. For *Svanildas* humør, *Svanepriensessens* skønne sorg og *Giselles* gribende tragedie, men også de tusinde andre gange, hvor hun den ene aften blot var »en lille tosset pige« på scenen for næste aften at vise sig som fejende primaballerina og en tredje aften som komisk figur etc.

Det er dette kunstnermenneske, vi – arbejdsgruppen – har ønsket at fastholde, ikke blot for dem, der oplevede hende, men også for alle, der aldrig har kendt eller hørt om hende, kan få en anelse om hvem og hvad hun var. Og ikke mindst fordi en sådan film om den første udnævnte 1ste-solodanserinde i Den Kongelige Ballet i perioden, hvor den nåede en blomstring – bør forefindes.

Elvi

MARGOT OM MARGOT:

26. Februar staar der i Bladets højre Hjørne. Det er datoen for den sidste Afskedsforestilling, og Margot Lander skildrer i Tusch, hvordan hun forestiller sig selv paa Afskedsaftenen – mellem Smil og mange Taarer. Forneden i Billedet ses de mange Øjne fra Tilskuerrummet.

...*La danse est une manière de vivre*, har Honoré de Balzac skrevet. Ordet passer sjældent smukt på den danske ballet-kunstnerinde, Margot Lander, som i sine bedste partier har mere levet end spillet og danset, helt har kunnet forene dansens og musikkens kunst i en levende scenisk harmoni...

Svend Kragh-Jacobsen

Væsentlige roller

- 1919 ELVERHØJ. Børnedansen.
1925 CHOPINIANA. Nocturnen.
1926 FJERNT FRA DANMARK.
Eskimodans. (Debut).
1928 HARLEKINS MILLIONER. Pierrette.
1929 BRUDEFÆRDEN I HARDANGER. Bruden.
1930 LEGETØJSBUTIKKEN. Cancandanserinden.
1931 APPOLLONS MUSAGETES. Kalliope.
1931 GAUCHO. Manuela.
1932 STRAUSS I PARIS. Leg.
1932 TATA. Tata.
1932 TO I ET GLASHUS. Solodanserinden.
1933 GUDINDERNES STRID. Italiensk Serenade.
1933 FODBOLD. Autografjæger.
1933 CONSERVATORIET. Victorine.
1933 AMORS OG BALLETMESTERENS LUNER.
Fransk dans.
1934 DRØMMEBILLEDER. Columbine.
1934 COPPELIA. Svanilda.
1934 ENKEN I SPEJLET. Pas de deux.
1935 FJERNT FRA DANMARK. Kadetten Poul.
1935 DET VAR EN AFTEN. En ung Pige.
1936 DE SYV DØDSSYNDER. Anna 2.
1938 SVANESØEN. Svanepriinsessen.
1938 CIRKLEN. Kvinden.
1938 THORVALDSEN. En ung Pige.
1939 DE FIRE TEMPERAMENTER. Kolerisk pige.
1939 VALKYRIEN. Svava.
1940 TROLDMANDENS LÆRLING. Første-Kost.
1941 LA VENTANA. Senoritaen.
1942 FEST:POLONAISE. Kvinden i et par.
1942 VÅREN. En ung Pige.
1943 KERMESSEN I BRÜGGE. Pas de deux.
1943 ET FOLKESAGN. Birthe.
1943 LA VALSE. Kvinden.
1944 NAPOLI. Teresina.
1945 FJERNT FRA DANMARK. Rosita.
1946 FUGL FØNIX. Fønix.
1946 GISELLE Giselle.
1948 ETUDE. Primaballerina.

Redigeret, teknik, produceret:

Kai Michelsen

Musikarrangement og indspilning:

Elvi Henriksen

Tekst:

Svend Kragh-Jacobsen, Erik Aschengreen

Speaker:

Gyda Uldall

Konsulent og teknisk bistand:

Dinna Bjørn, Niels Bjørn Larsen

Originaloptagelse:

Torben Prip

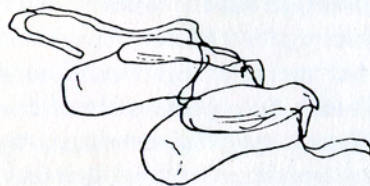
Stillbilleder:

Rigmor og Jørgen Mydtskov

Praktisk bistand:

Ole Brage

Udlejning: Statens Filmcentral

Filmen har modtaget støtte fra:

Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond

Hendes Majestæt Dronning Ingrid

Ministeriet for kulturelle anliggender

Nationalbankens Jubilæums Fond af 1968

Carlsbergs Mindelegat for Brygger Jacobsen

K. L. Kjær

Langkjærs Bogtrykkeri I/S